

Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı Hökuməti arasında gömrük orqanlarının qarşılıqlı inzibati yardım haqqında razılaşma Memorandumu

Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş
Krallığı Hökuməti

- Gömrük qanunvericiliyinin pozulmasının hər iki ölkənin iqtisadi, maliyyə və ictimai maraqlarına ziyan vurduğunu nəzərə alaraq;
- Narkotik və psixotrop maddələrin ticarəti əhalinin və cəmiyyətin sağlamlığı üçün təhlükə törətdiyini nəzərə alaraq;
- Malların ixracı və ya idxalı zamanı gömrük rüsumları, vergiləri və başqa yığımların dəqiq tutulması təminatının vacibliyini və qadağanların, məhdudiyətlərin, nəzarətin müvafiq şəkildə həyata keçirilməsinin zəruriliyini nəzərə alaraq;
- Gömrük qanunvericiliyinin pozulmasının qarşısının alınmasına və gömrük rüsumları yığılmasında daha dəqiqliyə nail olunmasına, səylərin gücləndirilməsinin gömrük orqanları arasında sıx əməkdaşlıq yolu ilə daha səmərəli olacağını qəbul edərək;
- İkitərəfli qarşılıqlı əməkdaşlığa münasib şərait yaradan beynəlxalq sənədləri, o cümlədən 5 dekabr 1953-cü il və 8 iyun 1971-ci il Gömrük Əməkdaşlıq Şurasının tövsiyyələrini nəzərə alaraq;
- aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Maddə 1. Təriflər

Bu Razılaşma Memorandumunun məqsədləri üçün:

- a) «**Dövlət**» — Hökumətlərinin bu sənədi imzaladığı dövlət;
- b) «**Gömrük orqanı**» — Azərbaycan Respublikasında Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi, Birləşmiş Krallıqda əlahəzrət Kraliçanın Gömrük və Aksiz İdarəsi;
- v) «**Gömrük qanunvericiliyi**» — Malların idxalı, ixracı və tranziti ilə əlaqədar olaraq gömrük orqanlarının həyata keçirdiyi hüquqi və inzibati normaların məcmuudur, o cümlədən:
  - 1. Rüsumların, vergilərin və başqa gömrük ödənişlərinin ödənilməsi, yaxud ödənilməsinə zəmanət;
  - 2. Qadağan, məhdudiyət və nəzarət tədbirləri;
  - 3. Narkotik və psixotrop maddələrin qanunsuz ticarəti ilə əlaqədar tədbirlər;
- q) «**Pozuntu**» — gömrük qanunvericiliyinin hər hansı şəkildə pozulması, yaxud pozulmasına cəhd göstərilməsi.

Maddə 2. Tətbiq edilmə dairəsi

1. Hökumətlər öz gömrük orqanları vasitəsi ilə və bu Memorandumda əks olunmuş müddəalara uyğun olaraq bir-birilərinə:

- a) Gömrük qanunvericiliyinə düzgün əməl edilməsinin təmin edilməsində;
- b) Gömrük qanunvericiliyinin pozulmasının qarşısının alınması, təhqiq edilməsi və ləğv edilməsində;
- v) Gömrük qanunvericiliyinin tətbiqinə aid sənədlərin göndərilməsində qarşılıqlı yardım göstərirlər.

2. Bu Memorandum çərçivəsində yardım, sorğu edilən dövlətin qanunlarına və hüquqi aktlarına və gömrük orqanlarının səlahiyyətlərinə və mövcud imkanlarına müvafiq olaraq həyata keçiriləcəkdir.

3. Bu Memorandum sorğu edilən dövlətdə tutulmuş gömrük rusumlarının, vergilərinin və başqa yığımların sorğu edən dövlətə qaytarılmasını nəzərdə tutmur.

Maddə 3. Məlumat mübadiləsi

1. İki dövlətin gömrük orqanları bir-birini istər sorğu ilə, istərsə də, öz xüsusi təşəbbüsləri ilə gömrük qanunvericiliyinin düzgün tətbiq edilməsinə kömək edə biləcək bütün mövcud məlumatla təmin edəcəklər.

2. Sorğu zamanı əgər sorğu edilən dövlətin gömrük orqanı tələb olunan məlumata malik deyilsə, o öz xüsusi mülahizəsinə görə, gömrük qanunvericiliyinin müddəalarına uyğun olaraq məlumat almaq məqsədi ilə arayış toplayır.

Maddə 4

İki dövlətin gömrük orqanları bir-birini onların əraziləri arasında qeyri-qanuni ticarətin subyektləri olduğu fərz edilən malların siyahısı ilə təmin edəcəklər.

Ehtiyac olduğu təqdirdə bu siyahılar təzələyə bilər.

Maddə 5

Bir dövlətin gömrük orqanlarının sorğusuna görə sorğu edilən dövlətin gömrük orqanları qarşı tərəfi aşağıdakı məsələlərə dair məlumatlarla təmin edir:

- a) sorğu edilən dövlətdən sorğu edən dövlətə malların qanuni şəkildə ixrac olunub-olunmaması;
- b) sorğu edilən dövlətə sorğu edən dövlətdən malların qanuni şəkildə idxal olunub-olunmamasına və mallara tətbiq edilən gömrük əməliyyatlarının mahiyyəti.

Maddə 6

Bir dövlətin gömrük orqanı öz xüsusi təşəbbüsü ilə, yaxud sorğuya görə digər dövlətin gömrük orqanını həmin dövlətin gömrük qanunvericiliyi pozulduqda, yaxud pozulması güman olunduqda, həyata keçirilmiş və ya planlaşdırılmış bağlaşmalar üzrə mövcud olan bütün məlumatlar, sənədlərin təsdiq olunmuş surətləri, şəhadətnamələr və hesabatlarla təmin edir.

Maddə 7

İki dövlətin gömrük orqanları pozuntularda istifadə olunduğu müəyyən edilmiş yeni üsul və vasitələr barəsində bir-birinə məsləhət verəcəklər. Onlar bir-birinə konkret istifadə metodlarını təsvir edən, onların təhqiqat orqanları tərəfindən hazırlanmış hesabatın surətini və ya hesabatdan çıxarışlar göndərəcəkdir.

Maddə 8

Bu Memorandumda nəzərdə tutulmuş sənədlər bu məqsədlə istənilən formada hazırlanmış kompüter məlumatları ilə əvəz oluna bilər. Materialın şərh və istifadəsi üçün işə aid olan bütün məlumat eyni zamanda təqdim edilməlidir.

Maddə 9

- 1) İşlərin və sənədlərin əsl təsdiq olunmuş surətlər kifayət etmədikdə tələb edilir.
- 2) Göndərilmiş işlərin və sənədlərin əsl ilk imkanda qaytarılacaqdır.

Maddə 10. Şəxslərin, Mallar saxlanılan yerlərin və nəqliyyat vasitələrinin üzərində nəzarət

Hər bir dövlətin gömrük orqanı öz xüsusi təşəbbüsü, yaxud başqa dövlətin yazılı sorğusu ilə öz dövlət qanunlarının şərtlərinə əsasən və özlərinin idarəçilik təcrübəsinə müvafiq olaraq aşağıdakılar üzərində xüsusi nəzarəti təmin edəcəklər:

- a) sorğu edən dövlətin gömrük qanunvericiliyini vaxtaşırı, yaxud da daimi surətdə pozmaqda şübhəli olan şəxslərin sorğu edilən dövlətin ərazisindəki hərəkəti, o cümlədən ölkəyə daxil olması və onu tərk etməsi;
- b) sorğu edən dövlət tərəfindən bu dövlətdə ciddi hüquqpozmalara şərait yaratdığı göstərilən əmtəə və ödəniş vasitələrinin şübhəli hərəkəti;
- v) sorğu edən dövlətdə qeyri-qanuni ticarət üçün malların saxlanmasında istifadə olunan yerlər;
- q) sorğu edən dövlətdə gömrük qanunvericiliyinin pozulmasında istifadə olunduğu şübhə doğuran nəqliyyat vasitələri.

Bu cür müşahidələrin nəticələri barədə digər dövlətin gömrük orqanına xəbər verilir.

Maddə 11. Təhqiqat

1. Əgər bir dövlətin gömrük orqanı sorğu göndərsə, sorğu edilən dövlətin gömrük orqanı sorğu göndərən dövlətin gömrük qanunvericiliyinə zidd olan fəaliyyətlə bağlı

bütün rəsmi təhqiqatlara başlayır. Bu cür təhqiqatın nəticələri gecikdirilmədən sorğu göndərən dövlətin müvafiq orqanlarına təqdim edilməlidir.

2. Bu təhqiqatlar sorğu edilən dövlətin qanun və qaydalarına müvafiq surətdə həyata keçirilməlidir.

Maddə 12

Gömrük qanunvericiliyinin pozulmasını təhqiq etməyə müvəkkil edilmiş bir dövlətin gömrük orqanlarının vəzifəli şəxsləri digər dövlətin gömrük orqanlarının razılığı olduqda bu dövlətin ərazisində baş vermiş pozuntuları təhqiq edilməsi və müəyyən edilməsi əməliyyatlarında, belə pozuntuların araşdırılması sorğu edən dövlətin gömrük orqanlarının səlahiyyətinə daxildirsə, iştirak edə bilirlər.

Maddə 13. Ekspertlər və şahidlər

Əgər bir dövlətin məhkəmə və Hökumət orqanları gömrük qanunvericiliyinin pozulması ilə əlaqədar sorğu verərsə, onda tələb edilən dövlətin gömrük orqanları öz vəzifəli şəxslərinə həmin məhkəmə və ya Hökumət orqanları qarşısında ekspert və ya şahid kimi çıxış etməyə səlahiyyət verə bilər.

Belə vəzifəli şəxslər onlar tərəfindən iş zamanı müəyyən edilmiş faktlar barədə ifadə verməli və məhkəmə təhqiqatı üçün əhəmiyyətli ola biləcək bu cür məlumat məcmuələrini, sənədləri və ya digər materialları və ya onların təsdiq edilmiş surətlərini təqdim etməlidirlər.

Maddə 14. Vəzifəli şəxslərin səfəri ilə əlaqədar tənzimləmələr

Bu Memorandumla şərtləşdirilmiş hallarda, bir dövlətin gömrük orqanının vəzifəli şəxsləri digər dövlətin ərazisində olduqları müddətdə, özlərinin rəsmi səlahiyyətləri barədə dəlil təqdim etməlidirlər. Orada olduqları müddətdə onlar, həmin dövlətin gömrük orqanına şamil edilən qanunun müdafiəsi altında olacaqlar. Onlar rəsmi geyim forması və silah daşımamalıdırlar.

Maddə 15. Məlumat və sənədlərdən istifadə edilməsi

1. Məlumat, əlaqə və mövcud sənədlər aşağıda göstərilən hallar istisna olmaqla, yalnız bu Memorandumun məqsədləri üçün istifadə olunmalıdır:

a) hər hansı dövlətin gömrük qanunvericiliyinə əsasən həmin dövlətin gömrük orqanının qanun pozuntusu, yaxud da pozuntunun ehtimal edildiyi hallar barədə digər dövlətin səlahiyyətli orqanı, yaxud Gömrük İttifaqının rəhbərliyi və ya onların hər ikisinə məlumat verdiyi təqdirdə;

b) məlumat verən dövlət gömrük orqanının yazılı icazəsi olduqda və məlumatı alan dövlət gömrük orqanı üzərində hakim mövqe tutan qanunun bu məlumatı digər məqsədlərlə istifadə etməyə icazə verdiyi təqdirdə.

2. Bu Memoranduma əsasən bir dövlətin gömrük orqanlarına ötürülən sorğu, məlumat, ekspert hesabatları və digər sənədlər həmin dövlətdə eyni xarakterli sənədlərə şamil edilən milli qanunun müdafiəsi altında olmalıdır.

Maddə 16

1. Bu Memorandumun məqsədləri və çərçivəsi daxilində, məlumatı alan dövlətin gömrük orqanları özlərinin şahidlik qeydləri, hesabları, ifadələri, məhkəmə prosesləri və məhkəmə ittihamlarında bu Memoranduma müvafiq şəkildə əldə edilmiş məlumat və sənədləri istifadə edə bilərlər.
2. Məhkəmədə dəlil kimi istifadə edilən məlumat və sənədlər və onlara verilən əhəmiyyət tələb edən dövlətin milli-hüquqi sisteminə müvafiq surətdə müəyyən edilməlidir.

Maddə 17. Sənədlərin çatdırılması

1. Bir dövlətin gömrük orqanının xahişinə əsasən, digər dövlətin gömrük orqanı, məhkəmə təhqiqatına aid olan sənədləri, həmçinin sorğu alan dövlətin səlahiyyətli orqanları tərəfindən gömrük qanunvericiliyi sahəsində qəbul edilmiş qərarları onun ərazisində yaşayan və ya qeydiyyatda olan şəxs və ya şəxslərə verəcək.
2. Bu Memoranduma əsasən sənədlərin çatdırılması sorğu edilən dövlətin qanunlarına və praktikasına uyğun olaraq həyata keçirilməlidir. Çatdırılma üçün sorğuda sənədin qısa xülasəsi olmalıdır.
3. Çatdırılma, sorğu edən dövlətin istəyi ilə və eyni zamanda sorğu edilən dövlətin qanun və praktikasına zidd olmayan xüsusi üsulla da həyata keçirilə bilər.
4. Çatdırılmanın göstəricisi kimi ayın tarixi və alınma barədə təsdiq edilmiş bildirişi olan qəbz və ya sorğu olunan dövlətin səlahiyyətli orqanlarının, ayın tarixi və çatdırılma üsulu göstərilən arayışı ola bilər.

Maddə 18. Təhqiqat xidmətləri arasında yardım

Bu Memorandumun bütün məsələlərinə aid olan məlumatlar, yalnız Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin və əlahəzrət Kraliçanın Gömrük və Aksiz İdarəsinin vəkaləti ilə təyin edilmiş vəzifəli şəxslər arasında müzakirə olunmalıdır.

Maddə 19. Yardım göstərmək öhdəliyindən istisnalar

1. Əgər bir dövlətin gömrük orqanı ondan tələb olunan yardımın dövlətin ictimai siyasəti və ya suverenliyi, təhlükəsizliyi və ya dövlətin digər vacib maraqlarına zərər gətirə biləcəyini hesab edirsə, yaxud da həmin dövlətin zənnincə sənaye, kommertiya və ya peşəkar sirtin pozulmasına səbəb ola bilərsə, həmin dövlət yardımdan imtina edə və bu yardımı yalnız müəyyən şərtlər qəbul olunduqda göstərə bilər.
2. Yardım göstərməkdən imtina olunubsa, bu təqdirdə məsələyə dair qərar və səbəblər gecikdirilmədən və yazılı şəkildə sorğu edən dövlətə təqdim edilməlidir.

Maddə 20

Dövlətlərdən birinin gömrük orqanı digər dövlətin gömrük orqanına müəyyən yardım üçün müraciət edirsə və bu xahişin özündən edildiyi təqdirdə onu həyata keçirmək iqtidarında deyilsə, bu fakt xahiş edilən zaman qeyd olunmalıdır. Bu xahişin həyata keçirilməsi tam surətdə müraciət olunan dövlətin qərarından asılıdır.

Maddə 21. Xərclər

Hər bir gömrük orqanı bu Memorandumun həyata keçirilməsində 14-cü maddədə qeyd olunmuş vəzifəli şəxslər və tərcüməçilərə ödənilmiş vəsait istisna olmaqla, çəkilməmiş xərclərin bərpa edilməsinə dair bütün iddialardan imtina etməlidirlər. Belə məbləğlər vəzifəli şəxslərin şahid, yaxud ekspert kimi çıxış etməsini xahiş edən dövlət tərəfindən ödənilməlidir.

Maddə 22. Ümumi müddəalar

1. Bu Memorandum Azərbaycan Respublikasının və Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının ərazisində tətbiq olunur.
2. Bu Memorandumla nəzərdə tutulmuş yardım iki dövlətin gömrük orqanları arasında birbaşa həyata keçiriləcəkdir.
3. İki dövlətin gömrük orqanları bu Memorandumun həyata keçirilməsi üçün müfəssəl hazırlıqlar barədə razılığa gəlməlidirlər.
4. Bu Memorandumun şərh zamanı yaranmış hər hansı fikir ayrılığı diplomatik vasitələrlə həll edilməlidir.
5. Bu Memorandumun müddəaları Dövlətlər, Birliklər və digər üzv olan ölkələrin 22 aprel 1996-cı ildə imzaladığı Tərəfdaşlıq və Əməkdaşlıq Müqaviləsinin gömrük məsələləri üzrə inzibati xidmətlər arasında qarşılıqlı yardım haqda Protokoluna əlavə olmalıdır. Belə ki, qarşılıqlı yardıma dair hər hansı prosedura bu Memoranduma və Müqaviləyə görə başlan və ya cəlb edilərsə, məsələ sonuncuya görə başlanılmış hesab edilməlidir. Bu Memorandum, Avropa Müqaviləsində nəzərdə tutulduğundan daha geniş qarşılıqlı yardımı əhatə etdiyinə görə, bu maddədəki heç nə Memorandumdakı hər hansı proseduranın yerinə yetirilməsinə maneə kimi qəbul edilməməlidir.

Maddə 23. Qüvvəyə minməsi və ləğv edilməsi

1. Hər bir dövlətin Hökuməti qarşı tərəfi bu Memorandumun həyata keçirilməsi üçün zəruri olan Konstitusiya proseduralarının sona yetməsi haqda xəbərdar etməlidir. Memorandum sonuncu Hökumətin xəbərdarlığından sonra qüvvəyə minməlidir.
2. Bu Memorandum qüvvəyə mindiyi tarixdən üç il sonra hər iki dövlətin gömrük rəhbərliyi Memorandumun şərtlərini nəzərdən keçirmək məqsədilə görüş keçirməlidirlər. Bu cür görüşə ehtiyac olmadığı halda Tərəflər yazılı surətdə tərtib etməlidirlər.
3. Bu Memorandum yazılı xəbərdarlıqdan altı ay sonra dövlətlərdən birinin Hökuməti tərəfindən ləğv edilə bilər.

Yuxarıda qeyd edilənlər Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı Hökuməti arasında əldə edilmiş razılığı təmsil edir.

7 iyul 1997-ci ildə Azərbaycan və ingilis dillərində iki nüsxədə imzalanmış və hər iki mətn eyni qüvvəyə malikdir.

Hökuməti tərəfindən

*Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı
Hökuməti tərəfindən*

*Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2 dekabr 1997-ci il tarixli 702 nömrəli
Sərəncamı və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 7 yanvar 1998-ci il tarixli
3s nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.*

© VneshExpertService